

**REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA**

**KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE
U ZNANOSTI I VISOKOM OBRAZOVANJU**

Zagreb, ožujak 2009.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U ZNANOSTI I VISOKOM OBRAZOVANJU

GLAVA I.

OPĆE ODREDBE

Članak 1.

(1) Ovim se Zakonom uređuje:

- osiguravanje i unaprjeđivanje kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju postupcima inicijalne akreditacije, reakreditacije, tematskoga vrjednovanja i vanjske neovisne periodične prosudbe unutarnjega sustava osiguravanja kvalitete (*audit*),
- status, djelatnost i ustrojstvo Agencije za znanost i visoko obrazovanje (u daljnjem tekstu: Agencija) kao javne ustanove u Republici Hrvatskoj koja brine o osiguravanju i unaprjeđivanju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju, te
- uloga ostalih tijela koja u Republici Hrvatskoj brinu o osiguravanju i unaprjeđivanju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju.

(2) Odredbe ovoga Zakona primjenjuju se na javna i privatna visoka učilišta, javne znanstvene institute i druge znanstvene organizacije kojima je osnivač Republika Hrvatska te privatne znanstvene institute i druge pravne osobe upisane u Upisnik znanstvenih organizacija (u daljnjem tekstu: predmeti vrjednovanja).

Članak 2.

Pojedini pojmovi u smislu ovoga Zakona imaju sljedeća značenja:

1. *Kvaliteta u znanosti i visokom obrazovanju* predstavlja višedimenzionalan i dinamičan koncept u kojem se naglasak stavlja na udovoljavanje općeprihvaćenim standardima i očekivanjima društva u cjelini uz težnju ka stalnom unapređenju svih procesa i njihovih ishoda.
2. *Unutarnji sustav osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete* sustav je mjera i aktivnosti kojima predmeti vrjednovanja osiguravaju svoju odgovornost za učinkovitost i ostvarivanje kvalitetnih ishoda obrazovnih i znanstvenih aktivnosti.
3. *Vanjski sustav osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete* obuhvaća vrjednovanje i ocjenu kvalitete predmeta vrjednovanja koji se temelje na objektivnim i jasnim kriterijima.
4. *Vrjednovanje* obuhvaća postupke utvrđivanja kvalitete, svrsishodnosti i učinkovitosti predmeta vrjednovanja te studijskih programa. Postupci vrjednovanja su: inicijalna akreditacija, reakreditacija, tematsko vrjednovanje i vanjska neovisna periodična prosudba unutarnjega sustava osiguravanja kvalitete.
5. *Inicijalna akreditacija* je postupak vanjskoga vrjednovanja kvalitete novih predmeta vrjednovanja i/ili novih studijskih programa kako bi se utvrdilo ispunjava li predmet vrjednovanja nužne postavljene uvjete i standarde u kojem postupku se donosi akreditacijska preporuka u svrhu izdavanja dopusnice visokim učilištima za obavljanje djelatnosti i/ili izvođenje studijskih programa te izdavanja dopusnice znanstvenim organizacijama za obavljanje djelatnosti.
6. *Reakreditacija* je postupak vanjskoga vrjednovanja kvalitete postojećih predmeta vrjednovanja i/ili studijskih programa u kojem se donosi akreditacijska preporuka s ocjenom i preporukama za poboljšanje, radi potvrde ispunjavanja uvjeta za nastavak obavljanja djelatnosti i/ili izvođenje studijskih programa visokih učilišta te potvrde ispunjavanja uvjeta za nastavak obavljanja djelatnosti znanstvenih organizacija.
7. *Tematsko vrjednovanje* je postupak predmeta vrjednovanja, a provodi se u skladu s člankom 24. ovoga Zakona.

8. *Vanjska neovisna periodična prosudba unutarnjega sustava osiguravanja kvalitete (audit)* je postupak prosudbe stupnja razvijenosti i učinkovitosti unutarnjega sustava osiguravanja kvalitete predmeta vrjednovanja. Ishod ovoga postupka je izvješće s preporukama za poboljšanje te certifikat kojeg izdaje Agencija.
9. *Akreditacijska preporuka* je neovisno stručno mišljenje Agencije na temelju kojeg ministarstvo nadležno za poslove znanosti i visokog obrazovanja (u daljnjem tekstu: Ministarstvo) odlučuje o ishodu postupka vrjednovanja.
10. *Dopusnica* je upravni akt kojeg donosi Ministarstvo na temelju provedenoga postupka vrjednovanja, a kojim se utvrđuje da predmet vrjednovanja ispunjava uvjete za početak obavljanja djelatnosti i/ili izvođenje studijskoga programa.
11. *Potvrda o ispunjavanju uvjeta za obavljanje djelatnosti ili dijela djelatnosti* – javna isprava koju predmetima vrjednovanja u postupku reakreditacije izdaje Ministarstvo u skladu s člankom 22. ovoga Zakona.
12. *Certifikat vanjske neovisne periodične prosudbe unutarnjega sustava osiguravanja kvalitete predmeta vrjednovanja* je potvrda o stupnju razvijenosti i učinkovitosti unutarnjega sustava osiguravanja kvalitete predmeta vrjednovanja.

GLAVA II.

AGENCIJA ZA ZNANOST I VISOKO OBRAZOVANJE

Članak 3.

- (1) Agencija je samostalna pravna osoba s javnim ovlastima upisana u sudski registar.
- (2) Osnivač Agencije je Republika Hrvatska.
- (3) Sjedište Agencije je u Zagrebu.

Članak 4.

- (1) Agencija samostalno i neovisno obavlja poslove iz djelokruga utvrđenog ovim Zakonom i drugim propisima, poštujući europske standarde i smjernice te međunarodnu praksu na području osiguravanja kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju.
- (2) U okviru svoga djelokruga Agencija:
 - a) sudjeluje u postupku inicijalne akreditacije
 - b) sudjeluje u postupku reakreditacije
 - c) provodi postupak tematskoga vrjednovanja
 - d) provodi postupak vanjske neovisne periodične prosudbe unutarnjih sustava osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete (*audit*)
 - e) prikuplja i obrađuje podatke o sustavu znanosti i visokog obrazovanja radi pružanja relevantnih informacija, statističkih pokazatelja i analiza koje su potrebne kao polazišta za utvrđivanje standarda, kriterija i donošenje ocjena u svim postupcima vrjednovanja koje provodi Agencija, te relevantne informacije o stanju i učinkovitosti cjelokupnoga sustava znanosti i visokog obrazovanja dostavlja Ministarstvu na njegov zahtjev
 - f) provodi postupak stručnog priznavanja inozemnih visokoškolskih kvalifikacija sukladno posebnim propisima
 - g) pruža informacije o uvjetima upisa na visoka učilišta u Republici Hrvatskoj i objedinjuje podatke o ispunjavanju uvjeta za upis pristupnika na visoka učilišta temeljem kojih visoka učilišta upisuju studente na studijske programe
 - h) obavlja poslove povezivanja i uključivanja u međunarodna udruženja i mreže koje se bave osiguravanjem kvalitete u sustavu znanosti i visokog obrazovanja
 - i) radi na poticanju razvoja znanstvenih vještina, znanja i istraživanja o sustavu kvalitete znanosti i visokog obrazovanja u Republici Hrvatskoj i provodi sustavne edukacijske aktivnosti na nacionalnoj razini, a posebno edukaciji članova stručnih tijela u postupcima vrjednovanja u okviru vanjskoga sustava osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete

- j) obavlja i druge poslove sukladno posebnim propisima.
- (3) U obavljanju svoje djelatnosti Agencija poslove iz stavka 2. pod a), b), c), d), f) i i) obavlja kao javnu ovlast.
- (4) Djelatnost Agencije pobliže se uređuje Statutom i drugim općim aktima Agencije, u skladu s ovim Zakonom i drugim propisima.
- (5) Prikupljanje i obradu podataka iz stavka 2. točke e) ovoga članka, Agencija uređuje općim aktom u skladu s propisima kojima se uređuje zaštita osobnih podataka te tajnost podataka.

Članak 5.

- (1) Sredstva za obavljanje djelatnosti Agencije osiguravaju se iz državnoga proračuna.
- (2) Sredstva za obavljanje djelatnosti Agencija može stjecati i iz drugih izvora u skladu sa zakonom.

Članak 6.

Unutarnji ustroj i poslovanje Agencije te uvjeti zapošljavanja i rada uređuju se općim aktima Agencije sukladno ovom Zakonu i drugim propisima.

Članak 7.

- (1) Tijela Agencije su: Upravno vijeće, ravnatelj i stručno vijeće.
- (2) U Agenciji se ustrojava Akreditacijski savjet kao stručno vijeće Agencije, sastavljeno od predstavnika iz sustava znanosti i visokog obrazovanja.
- (3) Sastav, mandat djelokrug i način rada te druga pitanja od značaja za rad Akreditacijskog savjeta pobliže se uređuju Statutom Agencije.
- (4) Agencija može imati i druga stručna i savjetodavna tijela čiji se sastav, način osnivanja i djelokrug uređuju statutom Agencije.

Članak 8.

- (1) Agencijom upravlja Upravno vijeće koje ima predsjednika i osam članova.
- (2) Predsjednik i članovi Upravnoga vijeća imenuju se na vrijeme od četiri godine.
- (3) Predsjednika i sedam članova Upravnoga vijeća imenuje i razrješuje Hrvatski sabor i to:
- predsjednika i dva člana na prijedlog Vlade Republike Hrvatske,
 - jednog člana na prijedlog Rektorskoga zbora,
 - jednog člana na prijedlog Vijeća veleučilišta i visokih škola,
 - jednog člana na prijedlog nacionalnoga vijeća nadležnog za znanost i
 - jednog člana na prijedlog nacionalnoga vijeća nadležnog za visoko obrazovanje
 - jednog člana iz reda studenata na prijedlog Hrvatskoga studentskog zbora.
- (4) Agencija imenuje i razrješuje jednoga člana Upravnoga vijeća iz reda svojih zaposlenika.
- (5) Način i postupak predlaganja predsjednika i članova Upravnoga vijeća pobliže se uređuju statutom Agencije.
- (6) Predsjedniku, odnosno članu Upravnoga vijeća mandat može prestati i prije isteka vremena iz stavka 1. ovoga članka, a osobito ako sam zatraži razrješenje, ako teže povrijedi dužnosti utvrđene Statutom Agencije, u slučaju nemogućnosti urednoga obavljanja dužnosti dulje od šest mjeseci, u slučaju trajnoga gubitka sposobnosti za obavljanje dužnosti te u slučaju pravomoćne osude za kazneno djelo koje ga čini nedostojnim obavljanja dužnosti.
- (7) O postojanju razloga za razrješenje predsjednika i člana Upravnoga vijeća, imenovanoga od strane Hrvatskoga sabora, prije isteka razdoblja na koje je imenovan, Agencija obavještava Hrvatski sabor.

Članak 9.

(1) Upravno vijeće Agencije:

- donosi Statut Agencije na prijedlog ravnatelja i uz suglasnost Ministarstva
- imenuje i razrješava ravnatelja
- imenuje i razrješava zamjenike ravnatelja Agencije na prijedlog ravnatelja
- donosi Pravilnik o unutarnjem redu kojim se pobliže uređuje unutarnji ustroj Agencije na prijedlog ravnatelja
- donosi godišnji program rada Agencije kojim se detaljno uređuju aktivnosti i poslovi Agencije za kalendarsku godinu te nadzire provođenje programa
- usvaja godišnji proračun Agencije na prijedlog ravnatelja
- prihvaća završno financijsko izvješće Agencije
- određuje vrstu usluga koje Agencija pruža uz naknadu i visinu naknade za pružene usluge na prijedlog ravnatelja
- usvaja godišnje izvješće o radu Agencije koje podnosi ravnatelj i prosljeđuje ga osnivaču Agencije
- obavlja i druge poslove u skladu sa zakonom i Statutom Agencije.

(2) Upravno vijeće odlučuje većinom glasova ukupnoga broja članova.

(3) Način rada Upravnoga vijeća pobliže se uređuje Statutom Agencije i Poslovníkom o radu Upravnoga vijeća.

Članak 10.

(1) Ravnatelj je poslovodni i stručni voditelj Agencije.

(2) Ravnatelja imenuje i razrješava Upravno vijeće.

(3) Ravnatelj se, na temelju javnoga natječaja, imenuje na razdoblje od četiri godine i može biti ponovno imenovan.

(4) Za ravnatelja može biti imenovana osoba koja ispunjava uvjete sukladno odredbama Statuta Agencije.

(5) Postupak imenovanja i razrješenja ravnatelja pobliže se uređuje Statutom Agencije.

Članak 11.

Ravnatelj Agencije:

- predstavlja i zastupa Agenciju, vodi poslovanje i stručni rad Agencije,
- predlaže Upravnom vijeću Statut, njegove izmjene i dopune, Pravilnik o unutarnjem redu i godišnji proračun,
- donosi druge opće akte iz djelokruga rada Agencije,
- samostalno poduzima pravne radnje u ime i za račun Agencije do vrijednosti utvrđene Statutom Agencije,
- odlučuje o zasnivanju i prestanku radnoga odnosa radnika Agencije,
- sudjeluje u radu Upravnoga vijeća bez prava odlučivanja,
- obavlja i druge poslove u skladu sa zakonom i Statutom Agencije.

Članak 12.

(1) Ravnatelj Agencije ima zamjenika i pomoćnike ravnatelja.

(2) Za zamjenika i pomoćnika ravnatelja može biti imenovana osoba koja ispunjava uvjete utvrđene statutom Agencije.

(3) Broj pomoćnika ravnatelja, način i postupak za imenovanje zamjenika i pomoćnika ravnatelja te djelokrug njihova rada uređuju se statutom Agencije.

Članak 13.

- (1) U Agenciji se ustrojava Nacionalni ENIC/NARIC ured kao izvještajni centar o akademskoj pokretljivosti i priznavanju visokoškolskih kvalifikacija
- (2) Ustrojstvo i djelokrug Nacionalnoga ENIC/NARIC ureda pobliže se uređuju Statutom i drugim općim aktom Agencije.

Članak 14.

- (1) U Agenciji se ustrojava Središnji prijavni ured sa zadaćom pružanja informacija o uvjetima upisa na visoka učilišta u Republici Hrvatskoj i objedinjavanja podataka o ispunjavanju uvjeta za upis pristupnika na visoka učilišta temeljem kojih visoka učilišta upisuju studente na studijske programe.
- (2) Radi usklađivanja podataka o uspjehu učenika na državnoj maturi Središnji prijavni ured surađuje s Nacionalnim centrom za vanjsko vrednovanje obrazovanja i visokim učilištima u Republici Hrvatskoj.
- (3) U radu Središnjeg prijavnog ureda mogu sudjelovati predstavnici svakog sveučilišta i predstavnik Vijeća veleučilišta i visokih škola.
- (4) Ustrojstvo i djelokrug Središnjeg prijavnog ureda pobliže se uređuju Statutom i drugim općim aktom Agencije.

Članak 15.

- (1) Nadzor nad zakonitošću rada Agencije obavlja Ministarstvo.
- (2) O rezultatima svoga rada Agencija jedanput godišnje izvješćuje osnivača, nacionalno vijeće nadležno za znanost i nacionalno vijeće nadležno za visoko obrazovanje.
- (3) Agencija je dužna dostaviti relevantne informacije o svojem radu nacionalnim vijećima iz stavka 2. ovoga članka na njihov zahtjev.

Članak 16.

- (1) Imovinu Agencije čine sredstva za rad pribavljena od osnivača ili pribavljena iz drugih izvora, u skladu sa zakonom.
- (2) Agencija ne može bez suglasnosti osnivača steći, opteretiti ili otuđiti nekretnine i drugu imovinu čija je vrijednost veća od vrijednosti utvrđene Statutom Agencije.

Članak 17.

- (1) Agencija odgovara za obveze cijelom svojom imovinom.
- (2) Za obveze Agencije solidarno i neograničeno odgovara osnivač.

GLAVA III.**SUSTAV OSIGURAVANJA I UNAPRJEĐIVANJA KVALITETE****Članak 18.**

- (1) Sustav osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete obuhvaća vanjski i unutarnji sustav osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete.
- (2) Vanjski sustav osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete predmeta vrjednovanja temelji se na nacionalnim, europskim i međunarodnim standardima. U postupcima vanjskoga sustava osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete, temeljem javnih ovlasti utvrđenih ovim Zakonom, sudjeluje Agencija.
- (3) Strateški dokument mreže visokih učilišta, koji sadržava smjernice i kriterije za osnivanje visokih učilišta i studijskih programa te projekciju osnivanja novih javnih visokih učilišta, radi provođenja postupaka vrjednovanja u okviru vanjskoga sustava osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete, donosi Hrvatski sabor na prijedlog nacionalnoga vijeća nadležnoga za visoko obrazovanje.

- (4) Strateški dokument mreže javnih znanstvenih organizacija koji sadržava smjernice i kriterije za osnivanje javnih znanstvenih organizacija te projekciju osnivanja novih javnih znanstvenih organizacija radi provođenja postupaka vrjednovanja u okviru vanjskoga sustava osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete, donosi Hrvatski sabor na prijedlog nacionalnoga vijeća nadležnoga za znanost.
- (5) Unutarnji sustav osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete uređuje svojim općim aktom svaka ustanova u sustavu znanosti i visokog obrazovanja.
- (6) Unutarnji sustav za osiguravanje i unaprjeđivanje kvalitete sastavnica sveučilišta dio je jedinstvenoga sustava osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete pri sveučilištima.

VANJSKI SUSTAV OSIGURAVANJA I UNAPRJEĐIVANJA KVALITETE

Inicijalna akreditacija za obavljanje djelatnosti visokoga obrazovanja

Članak 19.

- (1) Postupak inicijalne akreditacije za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja započinje zahtjevom za izdavanje dopusnice za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja koji se podnosi Ministarstvu.
- (2) Zahtjev iz stavka 1. ovoga članka podnosi se Ministarstvu najmanje godinu dana prije početka akademske godine u kojoj će započeti izvođenje studijskoga programa temeljem suglasnosti za osnivanje.
- (3) Uz zahtjev iz stavka 1. ovoga članka podnositelj zahtjeva dostavlja dokumentaciju potrebnu za izdavanje suglasnosti za osnivanje visokoga učilišta, a koja sadrži:
 1. ugovor s već postojećim visokim učilištem o zajedničkom izvođenju studijskoga programa koji ima dopusnicu,
 2. osnivački akt,
 3. elaborat o osnivanju koji sadrži studiju o opravdanosti osnivanja i izvođenja studijskih programa koje visoko učilište želi izvoditi, sukladno strateškome dokumentu mreže iz članka 18. stavka 3. ovoga Zakona, a u izradi kojega su sudjelovali i nastavnici iz sustava visokog obrazovanja iz znanstvenoga polja studijskih programa za koji se podnosi zahtjev,
 4. dokaze o odgovarajućem prostoru i opremi,
 5. bankarsku garanciju koju podnose privatna visoka učilišta radi nastavka i završetka studija u slučaju prestanka rada ustanove ili prestanka izvođenja određenog studijskog programa u korist visokog učilišta s kojim ima ugovor iz točke 1. ovoga stavka,
 6. dokaze o ispunjavanju uvjeta za obavljanje znanstvene djelatnosti ako je podnositelj visoko učilište koje želi izvoditi sveučilišne studijske programe.
- (4) Ministarstvo provjerava urednost zaprimljenoga zahtjeva te ukoliko je zahtjev uredan, isti prosljeđuje Agenciji u roku od 15 dana od zaprimljenoga zahtjeva.
- (5) Agencija u roku od 8 dana od zaprimljenog zahtjeva započinje postupak utvrđivanja ispunjavanja nužnih uvjeta za osnivanje visokog učilišta sukladno dokumentaciji iz stavka 3. ovoga članka.
- (6) U postupku utvrđivanja ispunjavanja nužnih uvjeta za osnivanje visokog učilišta, Agencija je dužna pribaviti stručno mišljenje Akreditacijskog savjeta o elaboratu iz stavka 3. točke 3. ovog članka.
- (7) Agencija u roku od 60 dana prosljeđuje Ministarstvu obrazloženu preporuku za izdavanje suglasnosti za osnivanje visokog učilišta. Na osnovi pozitivne preporuke Agencije, Ministarstvo, u roku od osam dana izdaje suglasnost za osnivanje visokog učilišta.
- (8) Ako Agencija u postupku utvrđivanja ispunjavanja nužnih uvjeta za osnivanje visokog učilišta donese negativnu preporuku, za izdavanje suglasnosti za osnivanje visokog učilišta, Ministarstvo, u roku od osam dana, uskraćuje suglasnost za osnivanje.

- (9) Nakon pribavljanja suglasnosti za osnivanje, visoko učilište može započeti s upisivanjem studenata na studijski program sukladno ugovoru iz stavka 3. točke 1. ovoga članka, a po završetku kojega, matično visoko učilište izdaje isprave o završetku studija sukladno ugovoru iz stavka 3. točke 1. ovog članka.
- (10) Protekom najmanje dvije godine od izdavanja suglasnosti za osnivanje visokog učilišta, visoko učilište podnosi Ministarstvu sljedeću dokumentaciju:
1. potvrdu matičnoga visokog učilišta da je visoko učilište koje traži izdavanje dopusnice za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja izvodilo studijski program najmanje dvije godine, sukladno ugovoru iz stavka 3. točke 1. ovoga članka,
 2. odgovarajući broj zaključenih ugovora o radu sa znanstveno-nastavnim ili nastavnim osobljem,
 3. dokaz o odgovarajućem prostoru i opremi,
 4. dokaz o osiguranim potrebnim sredstvima za obavljanje djelatnosti sukladno pravilniku iz članka 26. stavka 1. ovog Zakona.
- (11) Agencija donosi akreditacijsku preporuku u roku od 60 dana od zaprimanja dokumentacije iz stavka 10. ovoga članka. Akreditacijskom preporukom Agencija preporuča ministru nadležnom za znanost i visoko obrazovanje (u daljnjem tekstu: ministar):
1. izdavanje dopusnice za obavljanje djelatnosti i izvođenje predloženoga studijskog programa
 2. odbijanje zahtjeva za izdavanje dopusnice za obavljanje djelatnosti i izvođenje predloženoga studijskog programa.
- (12) U slučaju odbijanja zahtjeva za izdavanje dopusnice za obavljanje djelatnosti, osnivač ima pravo još jedanput ponoviti zahtjev za izdavanje dopusnice za obavljanje djelatnosti po isteku roka od godinu dana od dana donošenja rješenja

Inicijalna akreditacija za izvođenje studijskoga programa

Članak 20.

- (1) Zahtjev za izvođenje novoga studijskog programa podnose privatna visoka učilišta, javne visoke škole i veleučilišta. Zahtjev se podnosi Ministarstvu najmanje godinu dana prije početka akademske godine u kojoj će započeti izvođenje studijskoga programa.
- (2) Zahtjev se podnosi Ministarstvu i mora sadržavati:
1. elaborat o studijskom programu koji sadrži studiju o opravdanosti izvođenja studijskoga programa, sukladno strateškome dokumentu mreže iz članka 18. stavka 3. ovoga Zakona, a u izradi kojega su sudjelovali i nastavnici iz sustava visokog obrazovanja iz znanstvenoga polja studijskog programa za koji se podnosi zahtjev,
 2. dokaze o odgovarajućem prostoru i opremi,
 3. odgovarajući broj zaključenih ugovora o radu sa znanstveno-nastavnim ili nastavnim osobljem,
 4. dokaz o osiguranim potrebnim sredstvima za obavljanje djelatnosti sukladno pravilniku iz članka 26. stavka 1. ovoga članka.
- (3) Ministarstvo provjerava urednost zaprimljenoga zahtjeva te ako je zahtjev uredan, proslijeđuje ga Agenciji u roku od 15 dana od zaprimljenoga zahtjeva.
- (4) Agencija u roku od 8 dana od zaprimljenog zahtjeva pokreće postupak utvrđivanja ispunjavanja nužnih uvjeta za izvođenje studijskog programa, sukladno dokumentaciji iz stavka 2. ovog članka.
- (5) U postupku utvrđivanja ispunjavanja nužnih uvjeta za izvođenje studijskog programa, Agencija je dužna pribaviti stručno mišljenje Akreditacijskog savjeta o elaboratu iz stavka 2. točke 1. ovog članka.
- (6) Agencija u roku od 60 dana proslijeđuje Ministarstvu obrazloženu akreditacijsku preporuku za izdavanje dopusnice za izvođenje studijskoga programa. Akreditacijskom preporukom Agencija preporuča ministru:

1. izdavanje dopusnice za izvođenje predloženoga studijskog programa,
 2. odbijanje zahtjeva za izdavanje dopusnice za izvođenje predloženoga studijskog programa.
- (7) Na osnovi pozitivne akreditacijske preporuke Agencije, Ministarstvo, u roku od osam dana, izdaje dopusnicu za izvođenje studijskoga programa.
 - (8) Ako Agencija u postupku utvrđivanja ispunjavanja nužnih uvjeta za izvođenje studijskog programa donese negativnu akreditacijsku preporuku, Ministarstvo, u roku od osam dana od dobivanja preporuke, uskraćuje izdavanje dopusnice.
 - (9) U slučaju odbijanja zahtjeva za izdavanje dopusnice za izvođenje studijskoga programa, podnositelj zahtjeva ima pravo još jedanput ponoviti zahtjev za izdavanje dopusnice za izvođenje istoga studijskog programa po isteku roka od godinu dana od dana donošenja rješenja.
 - (10) Sveučilišni studijski programi osnivaju se odlukom senata sveučilišta, uzevši u obzir uvjete propisane pravilnikom iz članka 26. ovog Zakona te se mogu financirati iz državnoga proračuna temeljem ugovora sklopljenog s Ministarstvom, a sukladno raspoloživim sredstvima iz državnoga proračuna.

Inicijalna akreditacija za obavljanje znanstvene djelatnosti

Članak 21.

- (1) Javni znanstveni instituti i znanstvene organizacije kojima je osnivač Republika Hrvatska mogu započeti obavljati znanstvenu djelatnost, odnosno u sudski registar upisati takvu djelatnost samo na temelju dopusnice za obavljanje znanstvene djelatnosti.
- (2) Privatna znanstvena organizacija može tražiti izdavanje dopusnice za obavljanje znanstvene djelatnosti.
- (3) Postupak inicijalne akreditacije za obavljanje znanstvene djelatnosti započinje zahtjevom za izdavanje dopusnice za obavljanje znanstvene djelatnosti koji se podnosi Ministarstvu i mora sadržavati:
 1. osnivački akt,
 2. elaborat o obavljanju znanstvene djelatnosti koji sadrži višegodišnji strateški program znanstvenih istraživanja u znanstvenome području za koje se traži izdavanje dopusnice, a u slučaju osnivanja javne znanstvene organizacije i studiju o opravdanosti osnivanja sukladno strateškome dokumentu mreže iz članka 18. stavka 4. ovoga Zakona,
 3. dokaze o odgovarajućem prostoru i opremi,
 4. dokaze o osiguranom potrebnom broju znanstvenika izabranih u odgovarajuće znanstveno zvanje ili s odgovarajućim brojem znanstvenih radova,
 5. dokaze o osiguranim potrebnim sredstvima za rad organizacije.
- (4) Ministarstvo provjerava urednost zaprimljenog zahtjeva te ukoliko je zahtjev uredan, isti prosljeđuje Agenciji u roku od 15 dana od zaprimljenog zahtjeva.
- (5) Agencija u roku od 8 dana od zaprimljenog zahtjeva pokreće postupak utvrđivanja ispunjavanja nužnih uvjeta za obavljanje znanstvene djelatnosti, sukladno dokumentaciji iz stavka 3. ovog članka.
- (6) U postupku utvrđivanja ispunjavanja nužnih uvjeta za obavljanje znanstvene djelatnosti, Agencija je dužna pribaviti stručno mišljenje Akreditacijskog savjeta o elaboratu iz stavka 3. točke 2. ovog članka.
- (7) Agencija u roku od 60 dana prosljeđuje Ministarstvu obrazloženu akreditacijsku preporuku za obavljanje znanstvene djelatnosti.
- (8) Pozitivnu akreditacijsku preporuku donosi Agencija ako podnositelj zahtjeva ispunjava uvjete za obavljanje znanstvene djelatnosti temeljene na dokazima iz stavka 3. ovog članka.
- (9) Na osnovi pozitivne akreditacijske preporuke Agencije, Ministarstvo u roku od 8 dana izdaje dopusnicu.

(10) Ako u postupku utvrđivanja ispunjavanja nužnih uvjeta za obavljanje znanstvene djelatnosti, Agencija donese negativnu akreditacijsku preporuku, Ministarstvo u roku od osam dana od dobivanja preporuke, donosi rješenje kojim se odbija izdavanje dopusnice.

Reakreditacija visokih učilišta i znanstvenih organizacija

Članak 22.

- (1) Sva javna i privatna visoka učilišta, javni znanstveni instituti i druge znanstvene organizacije kojima je osnivač Republika Hrvatska te privatne znanstvene organizacije i druge pravne osobe koje se financiraju iz državnog proračuna podliježu periodičnoj reakreditaciji svakih pet godina. Privatne znanstvene organizacije i druge pravne osobe koje se financiraju iz državnog proračuna podliježu periodičnoj reakreditaciji samo u dijelu u kojemu se financiraju iz državnoga proračuna.
- (2) Agencija obavlja reakreditaciju prema svom godišnjem planu po službenoj dužnosti ili na prijedlog ministra, a može je provesti i na prijedlog visokog učilišta, odnosno znanstvene organizacije.
- (3) Na temelju provedenoga postupka reakreditacije, a uz prethodno mišljenje Akreditacijskog savjeta, Agencija donosi akreditacijsku preporuku koja sadrži ocjenu kvalitete visokog učilišta i znanstvene organizacije te preporuke za unaprjeđenje kvalitete.
- (4) Rezultat provjere iz stavka 3. ovoga članka akreditacijska je preporuka kojom Agencija preporuča ministru:
 1. izdavanje potvrde o ispunjavanju uvjeta za obavljanje djelatnosti ili dijela djelatnosti predmetima vrjednovanja iz stavka 1. ovoga članka ako je akreditacijska preporuka pozitivna,
 2. uskratu dopusnice za obavljanje djelatnosti ili dijela djelatnosti predmetima vrjednovanja iz stavka 1. ovoga članka ako je akreditacijska preporuka negativna,
 3. izdavanje pisma očekivanja s rokom uklanjanja nedostataka do tri godine, koje u slučaju visokoga učilišta može obuhvatiti zabranu upisa studenata u razdoblju određenom pismom očekivanja.
- (5) U slučaju prestanka rada javnoga visokog učilišta zbog uskrate dopusnice, Ministarstvo će na prijedlog Agencije donijeti mjere kojima će se osigurati nastavak i dovršenje studija studentima toga visokog učilišta.
- (6) Odredba stavka 5. ovoga članka može se primijeniti i na privatna visoka učilišta u kojem slučaju provedba mjera ide na teret osnivača.
- (7) Akreditacijska je preporuka visokih učilišta i znanstvenih organizacija javna i može utjecati na razvojni proračun visokih učilišta i znanstvenih organizacija, sukladno pravilniku iz članka 26. ovoga Zakona.
- (8) Postupak reakreditacije započinje poduzimanjem prve radnje Agencije u svrhu provođenja postupka reakreditacije te može trajati najdulje šest mjeseci od dana započinjanja postupka.
- (9) Pozitivna akreditacijska preporuka izdat će se visokom učilištu koje ima:
 1. studijski program za sveučilišne, odnosno stručne studije koji je usporediv s akreditiranim visokoškolskim studijskim programima u zemljama Europske unije, osigurava mobilnost unutar nacionalnog i međunarodnog sustava visokog obrazovanja,
 2. odgovarajući broj zaključenih ugovora o radu sa znanstveno-nastavnim ili nastavnim osobljem,
 3. osiguran odgovarajući prostor i opremu,
 4. upis u Upisnik znanstvenih organizacija u svakom znanstvenom polju u kojemu izvodi sveučilišne studijske programe,
 5. osigurana potrebna novčana sredstva za rad.
- (10) Pozitivna akreditacijska preporuka izdat će se znanstvenoj organizaciji koja ispunjava sljedeće uvjete:

1. usvojen višegodišnji strateški program znanstvenih istraživanja u znanstvenom području u kojem obavlja djelatnost,
2. osiguran potreban broj zaposlenih znanstvenika izabranih u odgovarajuće znanstveno zvanje ili s odgovarajućim brojem znanstvenih radova,
3. osiguran odgovarajući prostor i oprema,
4. osigurana potrebna novčana sredstva za rad.

Vanjska neovisna periodična prosudba unutarnjega sustava osiguravanja kvalitete (audit)

Članak 23.

- (1) Svi predmeti vrjednovanja svakih pet godina podliježu vanjskoj neovisnoj periodičnoj prosudbi unutarnjega sustava osiguravanja kvalitete.
- (2) Vanjska neovisna periodična prosudba unutarnjega sustava osiguravanja kvalitete obavlja se na temelju općega akta kojeg donosi Agencija.
- (3) Agencija obavlja vanjsku neovisnu periodičnu prosudbu unutarnjeg sustava osiguravanja kvalitete prema svom godišnjem planu.
- (4) Nakon provedenoga postupka vanjske neovisne periodične prosudbe unutarnjega sustava osiguravanja kvalitete, Agencija objavljuje izvješće na mrežnim stranicama Agencije s ocjenom razvijenosti i učinkovitosti unutarnjega sustava osiguravanja kvalitete.
- (5) Ako se u postupku vanjske neovisne periodične prosudbe utvrdi da je unutarnji sustav osiguravanja kvalitete predmeta vrjednovanja učinkovit, Agencija izdaje certifikat o razvijenosti i učinkovitosti unutarnjega sustava osiguravanja kvalitete. Ako se u postupku vanjske neovisne periodične prosudbe utvrde nedostaci u ispunjavanju preporuka za poboljšavanje učinkovitosti unutarnjeg sustava osiguravanja kvalitete predmeta vrjednovanja, Agencija ne izdaje certifikat te može pokrenuti vanjsku prosudbu u razdoblju kraćem od razdoblja propisanoga stavkom 1. ovoga članka ili pokrenuti postupak reakreditacije predmeta vrjednovanja, ili tematsko vrjednovanje.

Tematsko vrjednovanje

Članak 24.

- (1) Tematsko vrjednovanje po službenoj dužnosti provodi Agencija temeljem odluke Akreditacijskoga savjeta Agencije, a može se provesti na prijedlog ministra, predmeta vrjednovanja i studentskoga zbora visokog učilišta.
- (2) Na prijedlog ministra tematsko vrjednovanje se provodi radi provjere, ocjene i razvoja kvalitete ustrojstvene jedinice i/ili studijskoga programa predmeta vrjednovanja odnosno utvrđivanja kvalitete djelatnosti istovrsnih predmeta vrjednovanja.
- (3) Na prijedlog predmeta vrjednovanja tematsko vrjednovanje se provodi radi vrjednovanja pojedinoga segmenta iz njegova djelokruga rada.
- (4) Tematsko vrjednovanje obavlja se na način pobliže utvrđen općim aktom Agencije.
- (5) Na temelju provedenoga postupka izrađuje se izvješće s ocjenom, koje se prosljeđuje podnositelju prijedloga i objavljuje na mrežnim stranicama Agencije.
- (6) U slučaju negativne ocjene Agencija može pokrenuti postupak reakreditacije po službenoj dužnosti, ili na prijedlog ministra.

Članak 25.

Dopusnica i rješenje kojim se odbija ili uskraćuje izdavanje dopusnice podnositelju zahtjeva upravni je akt protiv kojega nije dopuštena žalba, ali se protiv njega može pokrenuti upravni spor.

Članak 26.

- (1) Pravilnik kojim se pobliže određuju sadržaj dopusnice, uvjeti za izdavanje dopusnice za obavljanje djelatnosti visokoga obrazovanja, uvjeti za izvođenje studijskoga programa te uvjeti za reakreditaciju visokih učilišta donosi ministar.
- (2) Pravilnik kojim se pobliže određuju sadržaj dopusnice, uvjeti za izdavanje dopusnice za obavljanje znanstvene djelatnosti i uvjeti za reakreditaciju znanstvenih organizacija donosi ministar.
- (3) Postupak reakreditacije iz članka 22. ovog Zakona Agencija propisuje svojim općim aktom.

IV. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE**Članak 27.**

- (1) Svi postupci izdavanja dopusnica i vrjednovanja visokih učilišta, znanstvenih organizacija i studijskih programa započeti do stupanja na snagu ovoga Zakona dovršit će se prema odredbama Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (Narodne novine, broj 123/03, 105/04, 174/04, 2/07-Odluka USRH, 46/07) i propisa donesenih na temelju istog Zakona.
- (2) Postupci vanjskoga sustava osiguravanja i unapređivanja kvalitete sukladno odredbama ovoga Zakona ne mogu započeti prije donošenja pravilnika iz članka 26. ovoga Zakona i strateškoga dokumenta mreže iz članka 18. stavka 3. i 4. ovoga Zakona.

Članak 28.

- (1) Agencija je pravni sljednik Agencije za znanost i visoko obrazovanje koja je osnovana Uredbom o osnivanju Agencije za znanost i visoko obrazovanje (Narodne novine, broj 101/04 i 8/07).
- (2) Upravno vijeće Agencije nastavlja s radom do imenovanja Upravnog vijeća Agencije sukladno odredbama ovog Zakona i Statuta Agencije.

Članak 29.

- (1) Agencija je dužna uskladiti svoj Statut i opće akte s ovim Zakonom u roku od dva mjeseca od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.
- (2) Pravilnike iz članka 26. ovoga Zakona ministar će donijeti u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.
- (3) Strateški dokument mreže iz članka 18. stavka 3. i 4. ovoga Zakona, Hrvatskome saboru, u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona, predlažu nadležna tijela utvrđena člankom 18. stavkom 3. i 4. ovoga Zakona.

Članak 30.

Stupanjem na snagu ovoga Zakona prestaju važiti sljedeće odredbe Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju:

- članak 6. stavak 2. točka 3.
- članak 7. stavak 2. točka 2., 4., 5. i 6.
- članak 15.
- članak 16.
- članak 17.
- članak 18.
- članak 22. stavak 3. i 4.
- članak 23. stavak 3., 4., 5. i 6.
- članak 51. stavak 2., 3., 4., 5., 7., 8., 9. i 12.

Članak 31.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u Narodnim novinama.

OBRAZLOŽENJE

I. RAZLOZI ZBOG KOJIH SE ZAKON DONOSI, OSNOVNA PITANJA KOJA SE NJIME RJEŠAVAJU, TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI, S OBRAZLOŽENJEM

Razlozi zbog kojih se Zakon donosi

Sukladno važećem Zakonu o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (NN, broj 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 2/07-Odluka USRH i 46/07) izvršeno je usklađivanje studijskih programa i provedbe studija s načelima sadržanim u Bolonjskoj deklaraciji, čime je Republika Hrvatska učinila prvi korak prema integraciji u Europski prostor visokoga obrazovanja. No, u navedenom Zakonu o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju nisu definirane sve obveze koje je Republika Hrvatska preuzela potpisivanjem Bolonjske deklaracije, posebno one koje se odnose na aspekt osiguravanja i unaprjeđenja kvalitete što, između ostaloga, uključuje i primjenu *Europskih standarda i smjernica za osiguravanje kvalitete u europskom prostoru visokog obrazovanja (ESG)*, strateškoga dokumenta usvojenoga na Ministarskoj konferenciji u Bergenu 2005. godine.

U daljnjem radu na toj integraciji, upravo aspekt vanjskoga i unutarnjeg osiguravanja i unaprjeđenja kvalitete u visokom obrazovanju i znanosti dolazi u središte pozornosti, što potvrđuju i dokumenti doneseni na ministarskim konferencijama održanima nakon prihvaćanja Bolonjske deklaracije. Pri tome, vanjski sustav osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete podrazumijeva vrjednovanje i ocjenu kvalitete predmeta vrjednovanja koji se temelje na objektivnim i jasnim kriterijima, dok unutarnji sustav osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete podrazumijeva sustav mjera i aktivnosti kojima predmeti vrjednovanja osiguravaju svoju odgovornost za učinkovitost i ostvarivanje kvalitetnih ishoda obrazovnih i znanstvenih aktivnosti.

Nadalje, dokumentom *Plan razvoja sustava odgoja i obrazovanja 2005. – 2010.*, (kojega je izradilo Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, a Vlada ga Republike Hrvatske, 9. lipnja 2005. godine, usvojila kao dio cjelokupne strategije razvoja RH), istaknuta je kao posebna vrijednost *otvorenost prema poboljšanjima* tijekom provedbe svih procesa naznačenih u Planu.

Planom razvoja sustava odgoja i obrazovanja 2005. – 2010. utvrđuje se:

- do 2006. godine uspostaviti sustav jamstva kvalitete u sustavu visokog obrazovanja Republike Hrvatske;
- do 2010. godine provesti vanjsko vrjednovanje kvalitete visokoškolskih programa i institucija, uz usporedno razvijanje jedinica za jamstvo kvalitete na visokim učilištima.

Dosad ustrojeni sustavi ne zadovoljavaju *ESG* standarde. Zakon o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju ne regulira obvezu njihova ustroja na ustanovama visokog obrazovanja i znanosti, niti proces vanjskoga vrjednovanja kvalitete i učinkovitosti njihova rada.

Stoga Republika Hrvatska, kako bi mogla sudjelovati u navedenoj integraciji, mora zakonom definirati procese te uloge svih sudionika u sustavu osiguravanja i unaprjeđenja kvalitete, ponajprije Nacionalnoga vijeća za znanost, Nacionalnoga vijeća za visoko obrazovanje i Agencije za znanost i visoko obrazovanje te redefinirati postupke kojima se osigurava i unaprjeđuje kvaliteta u znanosti i visokom obrazovanju, što se predlaže ovim zakonskim prijedlogom.

Agencija za znanost i visoko obrazovanje obvezna je uskladiti svoje djelovanje s *ESG*-om kako bi bila prepoznata kao neovisna institucija sa središnjom ulogom u nacionalnome sustavu osiguravanja kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju.

Naposljetku, u skladu sa strateškim ciljem ulaska Republike Hrvatske u Europsku uniju i radi integriranja hrvatskoga visokog obrazovanja u Europski prostor visokog obrazovanja, Agencija za znanost i visoko obrazovanje obvezna je zadovoljiti uvjete za punopravno članstvo u Europskom udruženju za osiguravanje kvalitete u visokom obrazovanju (ENQA) i Europskom registru za osiguravanje kvalitete u visokom obrazovanju (EQAR).

Postojeći postupak izdavanja dopusnice za obavljanje djelatnosti novom visokom učilištu (osnivanje novoga visokog učilišta) kao i izdavanja dopusnice za izvođenje novoga studijskog programa definirani su člankom 51. važećega Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju.

Navedeni postupci propisani tim člankom ne osiguravaju mehanizme koji bi u dovoljnoj mjeri kontrolirali porast mreže visokih učilišta i studijskih programa što negativno utječe na kvalitetu cjelokupnoga sustava. To potvrđuje i činjenica da su u protekle tri godine osnovana čak 24 nova visoka učilišta, a započelo se s izvođenjem više od 250 novih studijskih programa. Kritičkim razmatranjem već postojeće mreže studijskih programa može se uočiti njihovo preklapanje i paralelizam. Sve navedeno prepoznato je i u raspravama o tom pitanju u Hrvatskom saboru, a u sklopu razmatranja godišnjih izvješća o radu izrađenih u Agenciji za znanost i visoko obrazovanje.

Osim toga, provođenje navedenih postupaka propisanih tim člankom sadrži i određene nelogičnosti. Primjerice, tijekom razmatranja elaborata o osnivanju novoga visokog učilišta utvrđuje se i ispunjavanje uvjeta iz članka 51. stavka 4. točke 2. Zakona koji se odnosi na potreban broj nastavnoga i drugog osoblja s odgovarajućom znanstvenom i stručnom kvalifikacijom. Budući da novo visoko učilište može početi zapošljavati nastavnike tek nakon upisa u sudski registar pri Trgovačkome sudu, za što je neophodna dopusnica ministra, mišljenje o ispunjavanju uvjeta iz članka 51. stavka 4. točke 2. donosi se na temelju izjava nastavnika o spremnosti prelaska u radni odnos. Izjave nastavnika nisu pravno obvezujuće i nisu dovoljno jamstvo da će ti nastavnici doista i zaključiti ugovor o radu s navedenim visokim učilištem pri čemu ostaje upitno tko će doista izvoditi nastavu na novom visokom učilištu nakon što ono započne s radom. Zbog toga, moguća je opravdana opasnost da na određenom visokom učilištu budu zaposleni nedovoljno kvalificirani nastavnici ili nastavnici koji su isključivo vanjski suradnici.

Postupak vrjednovanja postojećih visokih učilišta i njihovih studijskih programa definiran je člancima 16. – 18. postojećega Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju.

Nedostatak spomenutih odredaba je u tome što nije navedeno koliko se često provodi vanjsko vrjednovanje visokih učilišta, a nužno je provođenje u periodičkim ciklusima. Nadalje, ishodi vrjednovanja propisani spomenutim odredbama (produljenje dopusnice/uskrata dopusnice/pismo očekivanja uz koje visoko učilište nastavlja i dalje izvoditi nastavu i upisivati studente) ne daju veliku mogućnost stvarnoga poboljšanja i unaprjeđenja kvalitete na visokim učilištima.

Pitanja koja se uređuju ovim zakonom

Ovim zakonom uređuju se sljedeća pitanja:

- definiranje predmeta vrjednovanja
- inicijalna akreditacija za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja i znanstvene djelatnosti
- inicijalna akreditacija za izvođenje studijskoga programa

- reakreditacija postojećih visokih učilišta, studijskih programa i znanstvenih institucija
- vanjska neovisna periodična prosudba unutarnjega sustava osiguravanja kvalitete (*audit*)
- tematsko vrjednovanje
- ustrojstvo i djelatnost Agencije za znanost i visoko obrazovanje kao neovisne javne ustanove sa središnjom ulogom u sustavu vanjskog osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju
- ustrojavanje Središnjega prijavnog ureda u Agenciji za znanost i visoko obrazovanje radi usklađivanja podataka o uspjehu učenika na državnoj maturi, pružanja informacija o uvjetima upisa na visoka učilišta i radi objedinjavanja podataka o ispunjavanju uvjeta pristupnika za upis na visoka učilišta.

Posljedice koje će proisteći donošenjem ovoga zakona

Donošenjem ovoga zakona omogućit će se planirano unaprjeđenje procesa razvoja studijskih programa, osnivanja visokih učilišta i znanstvenih organizacija, poboljšanje kvalitete nastavnog osoblja i njihovih kompetencija, procesa nastave, znanstvene djelatnosti i stručnih usluga te praćenje tržišta rada radi poboljšanja mogućnosti zapošljavanja završenih studenata i poticanja međunarodne suradnje koja utječe na gospodarski razvoj.

Usklađivanjem nacionalnoga sustava vanjskoga osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete s usvojenim Standardima i smjernicama za osiguravanje kvalitete u europskom prostoru visokog obrazovanja očekuje se usporedivost kvalitete kvalifikacija stečenih u Republici Hrvatskoj s kvalifikacijama stečenim u drugim zemljama unutar europskoga prostora visokog obrazovanja, povećanje mobilnosti studenata i nastavnog osoblja, učlanjenje Agencije za znanost i visoko obrazovanje u Europsko udruženje za osiguravanje kvalitete u visokom obrazovanju (ENQA) i Europski registar za osiguravanje kvalitete u visokom obrazovanju (EQAR), kao i prepoznatljivo pozicioniranje hrvatskih visokih učilišta i znanstvenih organizacija na međunarodnoj razini.

Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje i Nacionalno vijeće za znanost trebali bi biti strateška tijela zadužena za donošenje nacionalne strategije i politike visokog obrazovanja i znanosti, izradu nacionalnih akademskih standarda, praćenje provođenja i stalno unaprjeđivanje standarda te usklađivanje s ESG-om, vođenje brige o razvoju sustava visokog obrazovanja i uključivanju nacionalnoga visokog obrazovanja u europski prostor visokog obrazovanja, davanje poticaja za donošenje novih i izmjenu postojećih propisa u visokom obrazovanju, te vođenje brige o razvoju znanosti i o uključivanju u međunarodne mreže znanstvenih institucija.

Ovim zakonskim prijedlogom osnažuje se uloga Agencije za znanost i visoko obrazovanje te definiraju postupci vanjskoga sustava osiguravanja kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju.

Ovim zakonskim prijedlogom Agencija za znanost i visoko obrazovanje preuzela bi sljedeće zadatke:

- a) sudjelovanje u postupku inicijalne akreditacije
- b) sudjelovanje u postupku reakreditacije
- c) provođenje postupka tematskoga vrjednovanja
- d) provođenje postupka vanjske neovisne periodične prosudbe unutarnjih sustava osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete (*audit*)
- e) prikupljanje i obrađivanje podataka o sustavu znanosti i visokog obrazovanja u svrhu pružanja relevantnih informacija, statističkih pokazatelja i analiza koje su potrebne kao polazišta za utvrđivanje standarda, kriterija i donošenje ocjena u svim postupcima vrjednovanja koje provodi Agencija, te relevantnih informacija o stanju i učinkovitosti cjelokupnoga sustava znanosti i visokog obrazovanja

- f) pružanje informacija o uvjetima upisa na visoka učilišta u Republici Hrvatskoj i objedinjavanje podataka o ispunjavanju uvjeta za upis pristupnika na visoka učilišta temeljem kojih visoka učilišta vrše upis na studijske programe.

Ovim zakonskim prijedlogom postupci inicijalne akreditacije za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja, odnosno znanstvene djelatnosti, postupci inicijalne akreditacije za izvođenje studijskoga programa, zatim reakreditacije visokih učilišta i znanstvenih organizacija uredit će se na način kojim će se premostiti dosadašnji problemi u radu navedeni u ocjeni postojećeg stanja. Preciznijim reguliranjem navedenih postupaka omogućuje se učinkovitije vrjednovanje i praćenje rada visokih učilišta i znanstvenih organizacija u Republici Hrvatskoj te bolje funkcioniranje sustava znanosti i visokog obrazovanja.

Nadalje, ovaj zakonski prijedlog regulira postupak osnivanja novoga visokog učilišta i početak izvođenja novoga studijskog programa u dvije faze pri čemu je prvi neophodan uvjet – ocjena opravdanosti osnivanja novoga visokog učilišta i pokretanja novoga studijskog programa na temelju strateškoga dokumenta *mreže* visokih učilišta u Republici Hrvatskoj. Tek nakon što se utvrdi opravdanost osnivanja novoga visokog učilišta i pokretanja novoga studijskog programa, može započeti postupak utvrđivanja minimalnih uvjeta na temelju kriterija. Na taj će način biti osigurani neophodni uvjeti da se daljnji porast mreže visokih učilišta i studijskih programa uredi na svrsishodan i primjeren način.

Dodatan, ali neophodan uvjet za izdavanje dopusnice novom visokom učilištu, prema ovom zakonskom prijedlogu, je da novo visoko učilište tijekom prve dvije godine mora izvoditi akreditirani studijski program koji mu je povjerilo već postojeće visoko učilište. U tom će vremenskom razdoblju novo visoko učilište moći osigurati sve uvjete (kvalificirani vlastiti nastavni kadar, odgovarajući prostor i oprema itd.) neophodne za početak obavljanja djelatnosti i započinjanje izvođenja vlastitoga studijskog programa. To će omogućiti ulazak u sustav visokog obrazovanja samo onih objekata koji su već stekli određena iskustva u tom području i imaju preduvjete za kvalitetno bavljenje tom djelatnošću jer bi u suprotnom mogla biti nanesa neprocjenjiva šteta i samom sustavu visokog obrazovanja, a osobito studentima koji bi studirali na visokim učilištima upitne kvalitete.

Ovaj zakonski prijedlog definira provođenje postupka vrjednovanja postojećih visokih učilišta (reakreditacija) na znatno poboljšan način. Osim toga, ovim zakonskim prijedlogom definiran je rok od pet godina kao jedan ciklus u kojemu treba biti provedeno vrjednovanje svih postojećih visokih učilišta s tim da ciklusi vrjednovanja trebaju slijediti jedan za drugim. Nadalje, značajna promjena koja se unosi ovim zakonskim prijedlogom odnosi se na preciznije definiranje ishoda učenja. Naime, osim mogućnosti da se visokom učilištu uskrati ili produlji dopusnica za obavljanje djelatnosti (ili dijela djelatnosti) uvodi se i mogućnost vrjednovanja kvalitete na skalabilan način koji će direktno utjecati na financiranje postojećeg visokog učilišta i znanstvene organizacije. Također, pismo očekivanja definira se na drugačiji način tako da može onemogućiti upis studenata na visoko učilište za koje je izdano pismo očekivanja. Navedeni konkretni ishodi vrjednovanja trebali bi imati stvarne učinke na poboljšanje i unaprjeđenje kvalitete postojećih visokih učilišta.

Isto tako, ovim zakonskim prijedlogom regulira se postupak vanjske neovisne periodične prosudbe sustava za osiguravanje kvalitete koji Zakon o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju nije regulirao. U skladu sa zahtjevima da visoka učilišta i znanstvene organizacije kroz svoje unutarnje sustave za osiguravanje kvalitete vode brigu o trajnom unaprjeđenju kulture kvalitete, ovim se Zakonom definira obveza da svi predmeti vrjednovanja u ciklusima od pet godina podliježu postupku vanjske prosudbe učinkovitosti ustrojenih sustava za unutarnje osiguravanje kvalitete. Javna objava rezultata provedene vanjske neovisne periodične prosudbe omogućit će svim dionicima jasan uvid u dostignutu razinu kvalitete rada unutarnjih sustava za osiguravanje kvalitete.

Nadalje, ovim zakonskim prijedlogom propisuje se ustrojavanje Središnjega prijavnog ureda u Agenciji za znanost i visoko obrazovanje sa zadaćom usklađivanja podataka o uspjehu učenika na državnoj maturi čime će se postići jednostavniji i efikasniji prijelaz iz srednjeg u visoko obrazovanje, te sa zadaćom pružanja informacija o uvjetima upisa na visoka učilišta i objedinjavanja podataka o ispunjavanju uvjeta pristupnika za upis na visoka učilišta čime će se postići jasni i usporedivi postupci upisa na visoka učilišta, uvjeti za upis i pružanje potpunih i aktualnih informacija o studijskim programima na visokim učilištima.

II. OBRAZLOŽENJE ODREDBI KONAČNOG PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U ZNANOSTI I VISOKOM OBRAZOVANJU

I. OPĆE ODREDBE

Članci 1.-2.

Odredbom članka 1. propisuje se predmet uređenja ovog zakonskog prijedloga: osiguravanje i unaprjeđivanje kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju kroz postupke koji se razrađuju u zakonskom prijedlogu, status, djelatnost i ustrojstvo Agencije za znanost i visoko obrazovanje (u daljnjem tekstu: Agencija) kao javne ustanove koja brine o unaprjeđenju i osiguravanju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju, uloga ostalih tijela, koje pored Agencije brinu o osiguravanju i unaprjeđivanju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju, te objekti na koje se primjenjuju odredbe ovog zakonskog prijedloga, a koji se u postupcima osiguravanja kvalitete javljaju kao predmeti vrjednovanja.

Odredbom članka 2. propisuje se značenje pojedinih pojmova iz ovog zakonskog prijedloga: unutarnji sustav osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete, vanjski sustav osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete, vrjednovanje i pojedini postupci vrjednovanja (inicijalna akreditacija, reakreditacija, tematsko vrjednovanje i vanjska neovisna periodična prosudba unutarnjeg sustava osiguravanja kvalitete), te značenje pojedinih akata koji se donose u navedenim postupcima.

II. AGENCIJA ZA ZNANOST I VISOKO OBRAZOVANJE

Članci 3.-17.

Odredbama članaka 3.-5. propisuje se položaj, pravni oblik, sjedište, djelokrug i ustrojstvo Agencije te sredstva za obavljanje djelatnosti Agencije.

Odredbama članaka 6.-12. propisuju se tijela Agencije - Upravno vijeće i ravnatelj, stručno vijeće Agencije – Akreditacijski savjet, te zamjenici i pomoćnici ravnatelja Agencije. Nadalje, propisuje se sastav, mandat, način imenovanja i predlaganja predsjednika i članova Upravnog vijeća Agencije, prestanak mandata članova Upravnog vijeća Agencije, ovlasti i način odlučivanja Upravnog vijeća Agencije, zatim način i uvjeti za imenovanje ravnatelja Agencije, mandat i ovlasti ravnatelja Agencije, te odredbe o zamjeniku i pomoćnicima ravnatelja Agencije.

Odredbom članka 13. propisuje se ustrojavanje Nacionalnog ENIC/NARIC ureda čije se ustrojstvo i djelokrug pobliže uređuju Statutom i drugim općim aktom Agencije.

Odredbom članka 14. propisuje se ustrojavanje Središnjeg prijavnog ureda u okviru Agencije sa zadaćom usklađivanja podataka o uspjehu učenika na državnoj maturi čime će se postići jednostavniji i efikasniji prijelaz iz srednjeg u visoko obrazovanje, te sa zadaćom pružanja informacija o uvjetima upisa na visoka učilišta i objedinjavanja podataka o ispunjavanju uvjeta pristupnika za upis na visoka učilišta čime će se postići jasni i usporedivi postupci upisa na visoka učilišta, uvjeti za upis i pružanje potpunih i aktualnih informacija o studijskim programima na visokim učilištima.

Odredbom članka 15. propisuje se nadzor nad zakonitošću rada i općih akata Agencije koje obavlja ministarstvo nadležno za znanost i visoko obrazovanje.

Odredbama članaka 16. i 17. propisuje se imovina Agencije i način raspolaganja imovinom te odgovornost za obveze Agencije.

III. SUSTAV OSIGURAVANJA I UNAPRJEĐIVANJA KVALITETE

Članci 18.-26.

Odredbom članka 18. propisuje se sustav osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju koji obuhvaća vanjski sustav osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete i unutarnji sustav osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete. Propisuju se javne ovlasti Agencije, utvrđene ovim zakonskim prijedlogom, u postupcima vanjskog sustava osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete, dok unutarnji sustav osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete uređuje svaka ustanova u sustavu znanosti i visokog obrazovanja svojim općim aktom. Također, propisuje se donošenje strateškog dokumenta mreže visokih učilišta od strane Hrvatskog sabora, na prijedlog nacionalnog vijeća nadležnog za poslove visokog obrazovanja, u svrhu provođenja postupaka vrjednovanja sukladno ovom zakonskom prijedlogu te strateškog dokumenta mreže javnih znanstvenih organizacija na prijedlog nacionalnog vijeća nadležnog za znanost.

Odredbom članka 19. uređuje se postupak inicijalne akreditacije za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja kao dio vanjskog sustava osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete, koji se provodi u slučaju osnivanja novog visokog učilišta. Propisuje se način pokretanja postupka zahtjevom za izdavanje dopusnice za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja, rokovi za podnošenje zahtjeva, dokumentacija koja se podnosi uz zahtjev, a koja služi kao podloga za ocjenu opravdanosti osnivanja visokog učilišta. Nadalje, propisuju se pojedine radnje Agencije u okviru navedenog postupka (donošenje mišljenja o opravdanosti osnivanja visokog učilišta, izdavanje preporuke nadležnom ministarstvu za izdavanje suglasnosti za osnivanje visokog učilišta ili za uskraćivanje suglasnosti za osnivanje visokog učilišta), akti koje u postupku donosi nadležno ministarstvo (suglasnost za osnivanje ili uskrata suglasnosti za osnivanje visokog učilišta), dio postupka nakon pribavljanja suglasnosti za osnivanje visokog učilišta, radnje koje visoko učilište poduzima nakon izdavanja suglasnosti za osnivanje u svrhu izdavanja dopusnice za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja, akreditacijska preporuka Agencije kojom Agencija preporučuje nadležnom ministru izdavanje dopusnice za obavljanje djelatnosti i izvođenje predloženog studijskog programa ili odbijanje zahtjeva za izdavanje dopusnice za obavljanje djelatnosti i izvođenje predloženih studijskih programa.

Odredbom članka 20. uređuje se postupak inicijalne akreditacije za izvođenje studijskog programa koji se provodi u slučaju kad već osnovano visoko učilište želi izvoditi novi studijski program. Propisuje se način pokretanja postupka zahtjevom za izvođenje novog studijskog programa, objekti koji su obvezni podnijeti takav zahtjev, rokovi za podnošenje zahtjeva nadležnom ministarstvu, dokumentacija koja se podnosi uz zahtjev radi ocjene opravdanosti izvođenja i ispunjavanja minimalnih uvjeta za izvođenje studijskog programa, zatim radnje i akti koje u tijeku postupka donosi Agencija (mišljenje o opravdanosti izvođenja studijskog programa, akreditacijska preporuka nadležnom ministarstvu za izdavanje dopusnice za izvođenje studijskog programa ili za odbijanje zahtjeva za izdavanje dopusnice za izvođenje studijskog programa), te radnje i akti koje donosi nadležno ministarstvo (dopusnica ili rješenje kojim se odbija dopusnica za izvođenje studijskog programa).

Odredbom članka 21. uređuje se postupak inicijalne akreditacije za obavljanje znanstvene djelatnosti kao dio vanjskog sustava osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete. Propisuju se objekti koji su obvezni podnijeti zahtjev za izdavanje dopusnice za obavljanje znanstvene djelatnosti te objekti koji mogu podnijeti takav zahtjev, postupak inicijalne akreditacije za obavljanje znanstvene djelatnosti, uvjeti za izdavanje pozitivne akreditacijske preporuke podnositelju zahtjeva, akreditacijska preporuka Agencije nadležnom ministarstvu, te akti koji se donose na kraju postupka: dopusnica nadležnog ministarstva ili rješenje o odbijanju izdavanja dopusnice za obavljanje znanstvene djelatnosti.

Odredbom članka 22. uređuje se postupak reakreditacije visokih učilišta i znanstvenih organizacija kao dio vanjskog sustava osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete. Propisuju se objekti koji podliježu periodičnoj reakreditaciji, način provođenja reakreditacije i rokovi za provođenje postupka, radnje i akti Agencije u postupku reakreditacije (akreditacijska preporuka nadležnom ministru), akti nadležnog ministarstva u postupku reakreditacije

(potvrda o ispunjavanju uvjeta za obavljanje djelatnosti ili dijela djelatnosti ili uskrata dopusnice za obavljanje djelatnosti ili dijela djelatnosti, odnosno izdavanje pisma očekivanja s rokom uklanjanja nedostataka do tri godine, učinci akata koji se donose u tijeku postupka te uvjeti za izdavanje pozitivne akreditacijske preporuke visokom učilištu i znanstvenoj organizaciji).

Odredbom članka 23. uređuje se postupak vanjske neovisne periodične prosudbe unutarnjeg sustava osiguravanja kvalitete (audit), rokovi i način provođenja prosudbe te akti i isprave koji se izdaju u navedenom postupku.

Odredbom članka 24. uređuje se postupak tematskog vrjednovanja kao dio vanjskog sustava osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete, način provođenja postupka, akt koji se izdaje nakon provedenog postupka (izvješće s ocjenom) i učinci provedenog postupka.

Odredbom članka 25. propisuje se karakter upravnog akta dopusnice i rješenja kojim se odbija izdavanje dopusnice te pravni lijek protiv tog upravnog akta.

Odredbom članka 26. propisuje se donošenje pravilnika kojim će se pobliže urediti sadržaj dopusnice i uvjeti za izdavanje dopusnice za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja, uvjeti za izvođenje studijskog programa i uvjeti za reakreditaciju visokih učilišta te pravilnik kojim će se pobliže urediti sadržaj dopusnice, uvjeti za izdavanje dopusnice za obavljanje znanstvene djelatnosti i uvjeti za reakreditaciju znanstvenih organizacija.

IV. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREBE

Članci 27.-31.

Odredbom članka 27. propisuje se da će se svi postupci izdavanja dopusnica i vrjednovanja visokih učilišta, započeti do stupanja na snagu ovog Zakona dovršiti prema odredbama Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (Narodne novine, broj 123/03, 105/04, 174/04, 2/07-Odluka USRH, 46/07) i propisa donesenih na temelju istog Zakona te da postupci vanjskog sustava osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete sukladno odredbama ovog Zakona ne mogu započeti prije donošenja strateškog dokumenta mreže visokih učilišta i pravilnika kojim se uređuju uvjeti i postupak za izdavanje dopusnice i reakreditaciju.

Odredbom članka 28. propisuje se da je Agencija pravni sljednik Agencije za znanost i visoko obrazovanje te da Upravno vijeće nastavlja s radom do imenovanja novog Upravnog vijeća sukladno odredbama ovog zakona.

Odredbom članka 29. propisuje se rok za usklađivanje statuta i općih akata Agencije sa Zakonom, rok za donošenje pravilnika temeljem Zakona te rok za predlaganje strateškog dokumenta mreže visokih učilišta i strateškog dokumenta mreže znanstvenih organizacija Hrvatskom saboru.

Odredbom članka 30. propisuje se prestanak važenja pojedinih odredaba Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, budući da se ovim zakonskim prijedlogom uređuje materija koja je trenutno uređena Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju. Stoga se ovim zakonskim prijedlogom stavljaju van snage sljedeće odredbe Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju:

- članak 6. stavak 2. točka 3. (kojom se propisuje nadzor kvalitete i vrjednovanje znanstvenih organizacija od strane Nacionalnog vijeća za znanost), jer se ovim zakonskim prijedlogom ovlasti Nacionalnog vijeća za znanost prenose na Agenciju,
- članak 7. stavak 2. točke 2.,4., 5. i 6. (kojima se propisuje ovlast Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje da predlaže projekciju mreže visokih učilišta, da daje prethodno mišljenje u postupku donošenja pravilnika o vrjednovanju visokih učilišta i studijskih programa, da daje mišljenje o osnivanju visokih učilišta i studijskih programa te da provodi vrjednovanje visokih učilišta i studijskih programa i predlaže izdavanje dopusnica), jer se ovlasti iz navedenih točaka sa Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje prenose na pojedina druga tijela propisana ovim zakonskim prijedlogom,
- članak 15. (kojim se propisuje ustroj i djelokrug Agencije), jer se ovim zakonskim prijedlogom detaljno uređuje ustroj, djelokrug, tijela i način rada Agencije,

- članci 16., 17. i 18. (kojima se propisuju postupci vrjednovanja visokih učilišta, znanstvenih organizacija i studijskih programa te rezultati vrjednovanja), jer se ovim zakonskim prijedlogom uređuju postupci vrjednovanja visokih učilišta i znanstvenih organizacija (inicijalna akreditacija, reakreditacija, tematsko vrjednovanje i vanjska neovisna periodična prosudba unutarnjeg sustava osiguravanja kvalitete),
- članak 22. stavci 3. i 4. (kojima se propisuju objekti koji podnose zahtjev za izdavanje dopusnice za obavljanje znanstvene djelatnosti), jer se ovim zakonskim prijedlogom uređuje koji objekti podnose zahtjev za izdavanje dopusnice za obavljanje znanstvene djelatnosti
- članak 23. stavci 3., 4., 5. i 6. (kojima se propisuje postupak izdavanja dopusnice za obavljanje znanstvene djelatnosti), jer se ovim zakonskim prijedlogom propisuje postupak inicijalne akreditacije radi izdavanja dopusnice za obavljanje znanstvene djelatnosti,
- članak 51. stavci 2., 3., 4., 5., 7., 8., 9. i 12. (kojima se propisuje postupak izdavanja dopusnice za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja i za izvođenje studijskih programa), jer se ovim zakonskim prijedlogom propisuje postupak inicijalne akreditacije za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja i izvođenje studijskih programa.

Odredbom članka 31. propisuje se stupanje na snagu zakona osmog dana od dana objave u Narodnim novinama.

III. OCJENA SREDSTAVA POTREBNIH ZA PROVEDBU ZAKONA

Za provedbu ovog Zakona neće biti potrebno osigurati dodatna sredstva u Državnom proračunu u 2009. godini jer će se koristiti postojeći resursi Agencije za znanosti i visoko obrazovanje.

U 2010. godini potrebno je osigurati dodatnih 5.869.000 kn i to: za rashode za zaposlene u Središnjem prijavnom uredu 1.600.000 kn, za materijalne rashode 4.090.000 kn (za Središnji prijavni ured – 1.240.000 kn, uvođenje vanjske neovisne periodične prosudbe unutarnjega sustava osiguravanja kvalitete (audit) kao novog postupka osiguravanja kvalitete sukladno zahtjevima Bolonjskoga procesa i Europskim standardima i smjericama za osiguravanje kvalitete u visokom obrazovanju – 1.500.000 kn, za izgradnju nacionalnoga informacijskog sustava neophodnog za provođenje svih postupaka vanjskoga vrjednovanja znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja te isporuku potrebnih statističkih pokazatelja 900.000 kn, ustrojavanje stručnog vijeća Agencije – Akreditacijski savjet 450.000 kn), te za rashode za nabavu proizvedene dugotrajne imovine – 179.000 kn (oprema za Središnji prijavni ured).

U 2011. godini potrebno je osigurati dodatno ukupno 6.039.000 kn, a sukladno planiranom rastu u državnom proračunu.

IV. RAZLIKE IZMEĐU RJEŠENJA KOJA SE PREDLAŽU KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U ZNANOSTI I VISOKOM OBRAZOVANJU U ODNOSU NA RJEŠENJA IZ PRIJEDLOGA ZAKONA, TE RAZLOZI ZBOG KOJIH SU TE RAZLIKE NASTALE

Konačnim prijedlogom zakona su, u člancima 19., 20., 21. i 22., dodane odredbe kojima se propisuje da u postupcima inicijalnih akreditacija i reakreditacija sudjeluje Akreditacijski savjet kao stručno vijeće Agencije za znanost i visoko obrazovanje, koje će biti sastavljeno od predstavnika iz sustava znanosti i visokog obrazovanja. Akreditacijski savjet, u ovim postupcima sudjeluje na način da daje prethodno mišljenje na elaborate o osnivanju visokih učilišta, o obavljanju znanstvene djelatnosti, odnosno izvođenju studijskih programa, a u postupcima reakreditacije na način da daje prethodno mišljenje prije izdavanja

akreditacijske preporuke od strane Agencije. Navedeno je propisano kao rezultat rasprave provedene na Odboru za obrazovanje, znanost i kulturu Hrvatskoga sabora, a s ciljem da se u postupke vrjednovanja uključi stručno tijelo.

U članku 21. Konačnog prijedloga zakona razrađen je postupak inicijalne akreditacije za obavljanje znanstvene djelatnosti čime je ova odredba usklađena s odredbom o postupku inicijalne akreditacije za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja, te je stoga izostavljena odredba kojom je u članku 26. stavku 2. bilo propisano da će se pravilnikom utvrditi postupak inicijalne akreditacije.

Nadalje, u članku 21. izostavljeno je pismo očekivanja kao rezultat postupka inicijalne akreditacije za obavljanje znanstvene djelatnosti.

U članku 20. stavku 10. bilo je određeno kako sveučilišne studijske programe usvaja senat sveučilišta, ali je kao novo rješenje ujedno predviđeno da se takvi studijski programi mogu financirati iz državnog proračuna samo temeljem ugovora o financiranju zaključenim s ministarstvom nadležnim za visoko obrazovanje.

Nadalje, u članku 28. Konačnog prijedloga zakona dodana je odredba stavka 2. kojom je propisano da dosadašnje Upravno vijeće Agencije nastavlja s radom do imenovanja novog Upravnog vijeća sukladno odredbama Konačnog prijedloga zakona.

Odbor za zakonodavstvo Hrvatskog sabora predložio je da se jasnije propiše prijelazna odredba o pravnom sljedništvu Agencije koji prijedlog je usvojen i uvršten u Konačni prijedlog zakona. Također, na prijedlog navedenog saborskog odbora na odgovarajući način skraćen je pojam ministra nadležnog za znanost i visoko obrazovanje kad se prvi puta spominje u tekstu (u članku 19. Konačnog prijedloga zakona), čime je ujedno uvažena i primjedba saborskog zastupnika Gordana Marasa.

Odbor za zakonodavstvo Hrvatskoga sabora istaknuo je potrebu da se taksativno odrede poslovi koje Agencija obavlja na temelju javne ovlasti. Predlagatelj je navedeni prijedlog usvojio i taksativno odredio poslove koje Agencija, u okviru svojeg djelokruga, obavlja temeljem javnih ovlasti.

Na raspravi u Hrvatskom saboru, istaknuto je kako je u članku 18. stavku 3. i 4. Prijedloga zakona pogrešno naznačeno da se smjernice i kriteriji iz strateškog dokumenta mreže visokih učilišta, odnose na sva visoka učilišta te je navedena riječ brisana.

Prihvaćen je prijedlog da se u pojmovnik Konačnog prijedloga zakona uvrsti definicija kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju.

Predlagatelj je prihvatio primjedbu istaknutu na saborskoj raspravi kako se u postupcima inicijalne akreditacije i reakreditacije ne vidi da preporuka koju ministru upućuje Agencija mora biti obrazložena te su stoga ove odredbe dopunjene na odgovarajući način.

Vežano uz primjedbu Kluba zastupnika SDP-a kako Akreditacijski savjet kao glavno stručno tijelo Agencije nije dovoljno definiran samim Prijedlogom zakona, navedeni članak dopunjen je na način da načelno propisuje kako je Akreditacijski savjet sastavljen od predstavnika iz sustava znanosti i visokog obrazovanja, a sastav, mandat, djelokrug i način rada i dalje su prepušteni pobližem uređivanju Statutom Agencije.

V. PRIJEDLOZI I MIŠLJENJA DANI NA PRIJEDLOG ZAKONA KOJE PREDLAGATELJ NIJE PRIHVATIO, S OBRAZLOŽENJEM

Predlagatelj je prilikom izrade Konačnog prijedloga zakona o osiguravanju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju razmotrio prijedloge iznesene od strane radnih tijela i zastupnika koji su sudjelovali u raspravi u Hrvatskom saboru.

Odbor za obrazovanje, znanost i kulturu Hrvatskoga sabora iznio je prijedlog o potrebi uključivanja Nacionalnog vijeća za znanost i Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje u postupke donošenja pojedinačnih odluka o vrjednovanju.

Ovdje je potrebno istaknuti da navedena tijela, kao najviša stručna tijela u sustavu znanosti i visokog obrazovanja predlažu Hrvatskom saboru donošenje strateških dokumenata mreža visokih učilišta i javnih znanstvenih organizacija, a koji su temelj za provođenje postupaka inicijalnih akreditacija i bez čijeg donošenja, kako je propisano prijelaznom odredbom zakona, postupci prema odredbama ovog zakona ne mogu niti započeti.

Nadalje, u pogledu primjedbe vezane uz nadzor nad radom Agencije, ističe se da je odredbom članka 15. stavka 1. Konačnog prijedloga zakona propisan nadzor od strane nadležnog ministarstva nad zakonitošću rada Agencije.

U ime Kluba zastupnika SDP-a, prof. dr. sc. Gvozden Srećko Flego, osvrnuo se na predviđeni rast rashoda iz državnog proračuna u svrhu ostvarivanja predloženog Zakona koji je usmjeren na rast administracije, a ne na troškove visokokvalificiranog osoblja koje će provoditi neovisno vrednovanje.

Uz navedeno napominjemo kako provođenje postupaka vanjskog osiguravanja kvalitete sukladno predloženom zakonu ne zahtijeva dodatna financijska sredstva budući da su ona već osigurana u okviru postojećih stavki državnog proračuna. Najveći iznos tih sredstava planira se utrošiti upravo na to da se osiguraju visokokvalificirani eksperti (isplata njihove naknade za rad, troškovi putovanja i sl.) za provođenje vrjednovanja.

Nova financijska sredstva koja će u okviru predloženog Zakona trebati osigurati u narednim godinama odnose se na sredstva neophodna za ustrojavanje Središnjeg prijavnog ureda neophodnog za uvođenje državne mature kao ulaznice na visoka učilišta počevši od ak. god. 2010/2011, a što je u ovom trenutku jedan od državnih prioriteta, a što je i iskazano u ocjeni sredstava potrebnih za provedbu zakona.

Nadalje, istaknute su pojmovne nedoumice između pojmova akreditacija i dopusnica. Iako bi možda pojam akreditacija bio točniji s obzirom na naziv postupka i preporuku koju izdaje Agencija za znanost i visoko obrazovanje, napominjemo kako je dopusnica (kod inicijalne akreditacije za obavljanje djelatnosti znanosti i visokog obrazovanja) koju izdaje nadležni ministar ujedno i dopuštenje za rad, a ista se također i uvriježila kao termin u sustavu znanosti i visokog obrazovanja, te se u Konačnom prijedlogu zadržava pojam dopusnice.

Također, ukazano je kako Prijedlogom zakona nije adekvatno riješen odnos nacionalnih vijeća i Agencije za znanost i visoko obrazovanje. Vezano uz navedeno, navodimo kako je uloga Nacionalnog vijeća za znanost i Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje definirana postojećim Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju kojim je predviđeno da su ova vijeća najviša stručna tijela u Republici Hrvatskoj za područje znanosti i visokog obrazovanja. Sukladno tome, ona imaju stratešku ulogu dok Agencija provodi operativne poslove, opisane ovim Konačnim prijedlogom zakona. Dodajemo, na kraju, kako je Konačnim prijedlogom zakona, između ostalog, predviđeno da Agencija jednom godišnje dostavlja izvješće o svome radu i nacionalnim vijećima.

U pogledu primjedbe o preklapanju izvršne i zakonodavne vlasti i njihove ingerencije, posebice u odredbi koja propisuje da na Statut Agencije suglasnost daje nadležni ministar, napominjemo kako je Konačnim prijedlogom zakona propisano da nadzor nad zakonitošću rada vrši nadležno ministarstvo, a što je sukladno Zakonu o sustavu državne uprave. Shodno tome, i suglasnost na Statut treba davati nadležno ministarstvo. Također, takvo rješenje ujedno i podupire operativnost rada Agencije s obzirom na brzinu donošenja tražene suglasnosti na Statut Agencije.

Nadalje, istaknuto je da iz Prijedloga zakona o osiguravanju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju nije jasno akreditira li se institucija ili samo studijski program, a posebice s obzirom na odredbu koja propisuje da na sveučilištu senat samostalno donosi studijske programe. U pogledu navedenog ističe se da, iako je predviđeno da senat samostalno donosi studijske programe, navedeno se odnosi samo na slučaj inicijalne akreditacije za izvođenje studijskog programa, dakle kad već postojeće visoko učilište želi izvoditi novi studijski program. Međutim, u postupku osnivanja novog visokog učilišta ono mora zadovoljiti sve uvjete u postupku inicijalne akreditacije pa, sukladno tome, prolazi i

akreditaciju vezanu uz studijske programe. Nadalje, u postupcima reakreditacije, vrjednovanja se odnose kako na instituciju tako i na programe koje visoka učilišta izvode, odnosno kod znanstvenih organizacija i na projekte koji se financiraju iz državnog proračuna.

U pogledu primjedbe da je potrebno detaljnije razraditi u zakonu prikupljanje i obradu podataka koje vrši Agencija, napominjemo kako je predviđeno da prikupljanje i obradu podataka Agencija uređuje općim aktom, s obzirom da je takav način reguliranja obavljanja navedenih poslova primjerenije urediti na razini ustanove općim aktom.

Nadalje, u pogledu primjedbe, uz članak 1. stavak 1. i članak 2. stavak 7. Prijedloga zakona, o pojmu vrjednovanje kao pojmu koji je primjereniji od pojma prosudbe, potrebno je istaknuti da navedeni pojam sadržava naziv postupka vanjske neovisne periodične prosudbe unutarnjeg sustava osiguravanja kvalitete te da je pojam prosudbe najprimjereniji prijevod engleske riječi *audit*, a podrazumijeva specifičan oblik vrjednovanja usmjeren na procjenu i ocjenu učinkovitosti i stupnja razvijenosti unutarnjeg sustava osiguravanja kvalitete visokih učilišta i znanstvenih organizacija.

Zastupnici su u pojedinačnoj raspravi istakli sljedeće primjedbe, uz koje se daju i potrebna obrazloženja.

Istaknuto je kako je nejasno što se događa sa studentima u slučaju uskraćivanja dopusnice. U pogledu navedenog, Zakon predviđa donošenje mjera od strane nadležnog ministarstva, na prijedlog Agencije radi nastavka i dovršenja studija studentima toga visokog učilišta, u slučaju prestanka rada javnog visokog učilišta, odnosno može donijeti takve mjere radi zbrinjavanja studenata u slučaju prestanka rada privatnog visokog učilišta.

Istaknuto je da je nedopustivo da privatne znanstvene organizacije koje se ne financiraju iz državnog proračuna ne podliježu postupcima reakreditacije. U pogledu navedenog ističemo kako je Ustavom RH zajamčena sloboda znanstvenog stvaralaštva pa je stoga već i Zakon o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, a slijedom toga i navedeni Konačni prijedlog zakona predvidio ispunjavanje određenih uvjeta za izdavanje dopusnice za obavljanje znanstvene djelatnosti samo u slučajevima kada se takva ustanova ili druga pravna osoba financira ili želi financirati iz državnog proračuna.

Nadalje, istaknuto je kako bi u Konačnom prijedlogu zakona trebalo predvidjeti odredbe kojima se provodi akreditacija Agencije za znanost i visoko obrazovanje. U pogledu navedenog ističemo da je Agencija za znanost i visoko obrazovanje obvezna zadovoljiti uvjete za punopravno članstvo u Europskom udruženju za osiguranje kvalitete u visokom obrazovanju (ENQA) i Europskom registru za osiguranje kvalitete u visokom obrazovanju (EQAR), a za što je preduvjet pozitivna ocjena Agencije i njezinoga rada temeljena na evaluaciji koja bi trebala biti provedena od strane međunarodnih tijela. Nadalje, sukladno *Europskim standardima i smjernicama za osiguranje kvalitete u visokom obrazovanju*, agencije za osiguranje kvalitete trebale bi svakih pet godina i same proći postupak vanjskog vrednovanja. Sva izvješća vezana uz akreditaciju i reakreditaciju bit će dostupna javnosti na web-stranicama Agencije. Osim toga, Agencija je za svoj rad odgovorna Upravnom vijeću te resornom ministru, kojem i podnosi izvješće o radu. Time bi mjere kontrole kvalitete i za samu Agenciju bila ostvarena iako se to izričito ne spominje u tekstu samog Zakona.

Istaknuto je također kako je rok od tri godine na koji se može izdati pismo očekivanja u postupku reakreditacije predugačak, međutim napominjemo da je navedenom odredbom određen rok za ispravljanje nedostataka utvrđenih u ovom postupku do tri godine, što znači da isti može biti i kraći, a sve ovisno o težini nedostatka.

Nadalje, istaknuto je kako u Prijedlogu zakona nije predviđena poveznica između dokumenta koji se naziva mreža visokih učilišta i postupka inicijalne akreditacije, što je netočno, s obzirom da iz članka 19. proizlazi kako je strateški dokument mreže visokih učilišta podloga za procjenu opravdanosti osnivanja novog visokog učilišta u postupku inicijalne akreditacije.

Istaknuto je kako nedostaju mjerljivi pokazatelji postizanja kvalitete, no međutim predlagatelj smatra kako iz Konačnog prijedloga zakona jasno proizlazi da isti propisuje uvjete za utvrđivanje kvalitete te da će se precizniji kriteriji i uvjeti razraditi podzakonskim propisima.